

Bartošíková Šárka

Syllabus errorum

Jako jeden z posledních záchvěvů pokusu udržet si moc vyšel Syllabus errorum jako součást encykliky vydané roku 1864 papežem Piem IX. Tento seznam 80 „bludů“ se snaží odsoudit a zamezit působnosti určitých myšlenek ve své době stále více se rozšiřujících.

Syllabus se stal odrazovým můstkem pro ještě další pokusy církve, která si chtěla udržet svou pozici a popřít soudobé postavení vědy a nového způsobu myšlení, které se od církve naopak odvracelo.

Nicméně postavení vědy stále sílilo, neboť s narůstajícími vědními poznatky dokázala vysvětlit jevy, které církev považovala za tresty/požehnání boží. Věda tak otevírala lidem nové obzory. Doposud neobvykle velkým rozvojem vědních oborů však, nejen mezi zástupci vědy, začaly vznikat přesvědčení, že věda dosvědčuje omyly církve, která se snaží podle nich ustrnout na jednom místě a popřít pokrok.

Syllabus omylů je roztríděn na několik dílčích tematických skupin, kde jsou soustředěna pro církev palčivá témata s obsahem podobného ražení. Pro upřesnění a jasnost jsou tedy očíslována a odsouzena doslovná tvrzení.

Všeobecný důraz na víru se vytrácel a byl nahrazován vyzdvižením lidského rozumu, který byl dlouho omezován a aktivně se chtěl nyní prosadit v co nejvíce oblastech a dohnat ztracená léta. Církev se bránila jen vyhlášením další dogmatické listiny, které se muselo bezmezně věřit.

Syllabus ohraničuje pozici církve a vymezuje myšlení, které je pro její členy příhodné. Katolicismus se podle sylabu distancuje od protestantství přesně vymezeným způsobem a zahrnuje i mírně odlišné názory. Rigidní postoj Pia IX. a jeho sylabu se striktně řídil pravidlem: kdo není s námi, je proti nám. Také zřízení národních církví, které by upíraly na svrchovanosti papeže byly odmítány.

Církev se také nechtěla podvolit světské moci a státům jako takovým, neboť její podkopaná moc by byla postupem času zcela umlčena. Také si chtěla udržet i své světské pravomoci, aby jí nebylo ubráno na autoritě a světské kruhy jí musely poslouchat a věnovat jí jistou pozornost.

Bludy chtěly také odstranit z myšlení členů katolické církve novátorské myšlenky a chtěly zamezit tvrzením, která nabourávala vnitřně církevní záležitosti. Ty se týkaly také církevního majetku, především světského panství papeže.

Přestože se církev chtěla ubránit měnícímu se postoji celé společnosti a nezastavitelnému politickému vývoji, nepodařilo se jí mnohé trvale obhájit. Spousta „bludů“ totiž vyvěrala z přirozeného vývoje společnosti, kde nemohla ustrnulá instituce přežít bez újmy.